EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2021/1666

2021 m. balandžio 29 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl bendrosios įmonės „Švarus dangus 2“ 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl bendrosios įmonės „Švarus dangus 2“ 2019 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0109/2021),

A. kadangi bendroji įmonė „Švarus dangus“ buvo įsteigta 2007 m. gruodžio mėn. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 71/2008 (jis įsigaliojo 2008 m. vasario 7 d.) laikotarpiui iki 2017 m. gruodžio 31 d. ir kadangi bendroji įmonė savarankiškai pradėjo veikti 2009 m. lapkričio mėn.;

B. kadangi pagal programą „Horizontas 2020“nuo 2014 m. birželio 27 d. bendrąją įmonę „Švarus dangus“ pakeitė bendroji įmonė „Švarus dangus 2“ (toliau – Bendroji įmonė), įsteigta Reglamentu (ES) Nr. 558/2014, pratęsiant jos veiklos laikotarpį iki 2024 m. gruodžio 31 d.;

C. kadangi pagrindiniai Bendrosios įmonės tikslai yra ženkliai pagerinti aeronautikos technologijų daromą poveikį aplinkai ir plėtoti Europoje stiprią ir pasaulio mastu konkurencingą aeronautikos pramonę ir tiekimo grandinę;

D. kadangi Bendrosios įmonės nariai steigėjai yra Sąjunga, atstovaujama Komisijos, ir privatūs nariai, t. y. Tarybos reglamento (ES) Nr. 558/2014 II priede išvardyti lyderiai ir asocijuotieji nariai, taip pat surengus atvirą, nediskriminacinį ir konkurencingą, nepriklausomų vertintojų vertinamą konkursą atrinkti pagrindiniai partneriai, pagal 4 straipsnio 2 dalį;

E. kadangi didžiausias Sąjungos įnašas į antrąjį Bendrosios įmonės veiklos etapą yra 1 755 000 000 EUR (įskaitant Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) asignavimus), kuris turi būti mokamas iš programos „Horizontas 2020“ biudžeto, o minimalus privačių narių nepiniginis įnašas į papildomą veiklą reglamente apibrėžtu laikotarpiu yra 965 250 000 EUR;

Biudžeto ir finansų valdymas

1. pažymi, kad Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai) savo ataskaitoje dėl Bendrosios įmonės 2019 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) padarė išvadą, kad Bendrosios įmonės finansinė būklė 2019 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip nustatyta jos finansiniame reglamente ir laikantis Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintų apskaitos taisyklių; pažymi, kad finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

2. pažymi, kad Bendrosios įmonės galutinį turimą 2019 m. biudžetą (įskaitant pakartotinai įrašytus ankstesniais metais nepanaudotus asignavimus, asignuotąsias pajamas ir perskirstymus kitiems metams) sudarė 305 802 617 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 341 424 430 EUR mokėjimų asignavimų; pažymi, kad įsipareigojimų asignavimų panaudojimo lygis siekė 97,68 proc., o mokėjimų asignavimų – 94,69 proc.; be to, remdamasis Audito Rūmų ataskaita, pažymi, kad 2019 m. Bendrosios įmonės biudžeto, skirto programos „Horizontas 2020“ projektams, įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis atitinkamai buvo 99,8 proc. ir 97,3 proc.;

3. pažymi, kad didžiausias bendrajai įmonei „Švarus dangus“ skirtas Sąjungos įnašas pagal Septintosios bendrosios programos (BP 7) 7-ąją temą (Transportas) sudarė 800 000 000 EUR ir kad Sąjunga iš viso skyrė 799 957 841 EUR; pažymi, kad pramonės nariai (integruotųjų technologijų parodomųjų pavyzdžių padalinių lyderiai ir jų asocijuotieji nariai) Septintosios bendrosios programos projektams iš viso skyrė 608 983 634 EUR, iš kurių 594 100 843 EUR buvo patvirtinti nepiniginiai įnašai ir 14 882 791 EUR – piniginiai įnašai einamosioms išlaidoms padengti;

4. remdamasis Audito Rūmų ataskaita, pažymi, kad BP 7 programa oficialiai užbaigta vykdyti 2017 m., o jos įgyvendinimo lygis siekė beveik 100 proc.; pažymi, kad 2019 m. dėl neįvykdytų išankstinio finansavimo mokėjimų ir gavus *ex post* audito rezultatus Bendroji įmonė susigrąžino apie 1 135 068 EUR;

5. pažymi, kad iki 2019 m. pabaigos iš didžiausios 1 755 000 000 EUR Sąjungos programai „Horizontas 2020“ pagal Reglamentą (ES) Nr. 558/2014 skirtos įnašo sumos Sąjunga programos „Horizontas 2020“ pagrindinei veiklai iš viso skyrė 1 139 704 889 EUR, be to, privatūs nariai įnešė 18 815 677 EUR grynaisiais pinigais einamosioms išlaidoms padengti ir patvirtino 273 851 600 EUR nepiniginių įnašų veiklos išlaidoms padengti ir papildomų 899 843 302 EUR nepiniginių įnašų, skirtų papildomai veiklai;

6. pažymi, kad bendrosiose įmonėse taikomos skirtingos procedūros, pagal kurias gaunamas finansinis įnašas iš bendrosios įmonės privačiojo sektoriaus narių; ragina suderinti nepiniginio įnašo apskaičiavimą visose bendrosiose įmonėse; bendroje procedūroje turėtų būti numatyti skaidrūs ir efektyvūs vertinimo metodai, kuriuos taikant būtų apskaičiuojama tikroji įnašo vertė; ragina Audito Rūmus vykdyti nepriklausomų išorės auditorių atliekamų auditų tikrinimą; taip pat ragina sukurti tinkamą teisinę sistemą, kuria būtų užtikrinta, kad reikalinga finansinio įnašo suma būtų pasiekta iki programos pabaigos; pažymi, kad teisinė sistema galėtų apimti reikalavimus, pagal kuriuos privačiojo sektoriaus įnašas turėtų būti sumokėtas anksčiau už atitinkamą Sąjungos įnašą arba tuo pačiu metu;

Kvietimai teikti pasiūlymus

7. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė paskelbė vieną kvietimą teikti pasiūlymus, kurį sudarė 62 temos (Kvietimas teikti pasiūlymus 10), pagal kvietimus teikti pasiūlymus 09 ir 10 gavo 448 reikalavimus atitinkančius pasiūlymus (iš 450) ir atrinko 114 pasiūlymų; pažymi, kad bendrą Bendrosios įmonės portfelį sudaro 574 remiami projektai, kuriems sutartys skirtos po paskelbtų kvietimų dalyvauti konkurse;

8. pažymi, kad bendras pagrindinių partnerių skaičius yra 256, iš jų 70 yra susijusios įmonės arba susijusios trečiosios šalys, o daugiau kaip 58 – mažosios ir vidutinės įmonės;

9. pažymi, kad 2019 m. sėkmingai įvykdyti du kvietimai teikti pasiūlymus: kovo mėn. paskelbtas aštuntasis kvietimas teikti pasiūlymus, per kurį atrinktos 58 temos iš 68, ir spalio mėn. paskelbtas devintasis kvietimas teikti pasiūlymus, per kurį atrinktos 53 temos iš 55; be to, pažymi, kad dešimtasis kvietimas teikti pasiūlymus buvo paskelbtas 2019 m. gegužės mėn. ir įvertintas 2019 m. lapkričio mėn.; pažymi, kad iš viso pagal dešimt kvietimų teikti pasiūlymus dalyvavo daugiau kaip 730 partnerių iš 28 skirtingų šalių, aktyviai dalyvavo mažosios ir vidutinės įmonės ir daugeliui jų buvo skiriamos dotacijos, ir skirtas beveik 505 000 000 EUR finansavimas;

Veikla

10. pažymi, kad Bendroji įmonė naudoja pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius veiklos rezultatams ir kompleksiniams klausimams pagal programą „Horizontas 2020“ stebėti, ji taip pat naudoja specifinius Bendrosios įmonės pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, pavyzdžiui, temų atrinkimo pagal kvietimus teikti pasiūlymus rodiklį, darbo plano vykdymo ir *ex post* audito aprėpties rodiklius;

11. prašo, kad bendroji įmonė persvarstytų savo komunikacijos strategiją, siekdama užtikrinti, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai žinotų apie jos misiją, veiklą ir laimėjimus;

12. pažymi, kad Bendroji įmonė įgyvendino įvairias savo programos vykdymo stebėsenos priemones, kaip antai integruotųjų technologijų parodomųjų pavyzdžių padalinių ir (arba) naujoviškų orlaivių demonstravimo platformų (ITPPP/NODP) ketvirčio ataskaitos, iniciatyviniai komitetai ITPPP/NODP lygmeniu, metinės ITPPP ir NODP veiklos rezultatų peržiūros, ir reguliariai teikia ataskaitas valdybai; be to, pažymi, kad iš 11 tikslų, apie kuriuos pranešta 2018–2019 m. darbo plane, 3 buvo pasiekti, o 8 – įgyvendinami ir kad buvo pasiekti visi administraciniai tikslai;

13. atkreipia dėmesį į tarpinius tikslus, kuriuos 2019 m. pasiekė Didelių keleivinių orlaivių demonstravimo platformos, ir į su jais susijusias pagrindines technologijas, lemiančias perėjimą nuo nespecifinio prie specifinio projektavimo ir su tuo susijusios aparatinės įrangos kūrimą – tai rezultatai, pasiekti vykdant Regioninių orlaivių NODP veiklą, susijusią su ekologiškais koncepciniais orlaiviais, atkreipia dėmesį į dviejų Greitųjų sukasparnių demonstravimo platformų (NODP) pažangą ir į keletą įveiktų pažangos etapų plėtojant Lėktuvų karkasų ITPPP, Variklių ITPPP ir Sistemų ITPPP veiklą, taip pat į Ekologinio projektavimo ir Nedidelio masto oro transporto horizontaliojo lygmens veiklą, ir pažymi, kad Bendroji įmonė pasirengė pirmajam bendram savo sukurtų technologijų vertinimui; palankiai vertina šiuos laimėjimus, kurie padėjo užtikrinti tvarią infrastruktūrą; palankiai vertina perėjimą nuo anglimis grindžiamos elektros energijos gamybos prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių, nes tai ne tik sumažins išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, bet ir sumažins oro taršą ir taip galiausiai prisidės prie sveikatos gerinimo;

14. pažymi, kad, pasak Audito Rūmų ataskaitos, 2019 m. pabaigoje programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo lygis buvo 89 proc., kiek tai susiję su kvietimų teikti pasiūlymus vykdyti Bendrajai įmonei priskirtą veiklą procedūromis;

15. primena, kad Bendroji įmonė atlieka esminį vaidmenį užtikrindama grynąjį ekologiškų technologijų, kuriomis siekiama sumažinti orlaivių išmetamą CO_2 dujų kiekį ir jų triukšmo lygį, diegimą; mano, kad ją pakeisianti įmonė „Švari aviacija“ atliks svarbų vaidmenį užtikrinant aviacijos sektoriaus dalyvavimą įgyvendinant Europos žaliąjį kursą;

16. ragina Komisiją užtikrinti, kad būsimoje Bendrosios įmonės veiklos programoje būtų laikomasi Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir tikslų, susijusių su klimato kaitos švelninimu ir skaitmeninimu, ir būtų taikomos Komisijos ir pramonės subjektų šioje srityje parengtos strategijos;

17. ragina Komisiją ir Audito Rūmus parengti išsamų veiklos rezultatų stebėjimo metodą, kad būtų galima įvertinti Bendrosios įmonės teikiamą pridėtinę vertę ir įtraukti socialinį poveikį, poveikį užimtumui bei poveikį rinkai; vertinimo rezultatai turėtų būti naudojami ateityje skiriant arba perskirstant Sąjungos finansavimą;

18. pažymi, kad intelektinės nuosavybės teisių klausimas turi būti įtrauktas į visas sutartis, kurios gali duoti numatytą poveikį arba veiklos rezultatą; primena, kad intelektinės nuosavybės teisėmis siekiama apsaugoti atskirų kūrėjų teises ir taip pat pateikti išsamią informaciją apie tai, kaip ta teise bus naudojamasi ateityje; pažymi, kad, kadangi veikla finansuojama ir viešosiomis lėšomis, rezultatai turėtų būti skaidrūs, prieinami visuomenei ir jiems turėtų būti taikomi specialūs reikalavimai, pvz., sąveika, jei būtina; ragina Komisiją pasiūlyti teisinę intelektinės nuosavybės teisių ir jų įgyvendinimo rinkoje, įskaitant specialius reikalavimus ir pelno paskirstymą, sistemą;

19. pažymi, kad bendrosios įmonės „Švarus dangus“ 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyti pagrindiniai veiklos rodikliai, susiję su lyčių pusiausvyra 2018 ir 2019 m., rodo, kad moterų dalyvavimo lygis, nors ir truputį didėja, vis dėlto yra gana žemas: moterys sudaro 30 proc. programoje dalyvaujančių asmenų, 16 proc. programos koordinatorių ir 9–25 proc. konsultantų ir ekspertų, atliekančių vertinimus ir analizes bei dirbančių Moksliniame komitete; rekomenduoja nuolat dėti pastangas siekiant padidinti moterų dalyvavimą programoje;

Personalas ir viešieji pirkimai

20. pažymi, kad 2019 m. gruodžio 31 d. iš 36 laikinųjų darbuotojų etatų buvo užimti 34 etatai ir kad 2019 m. pagal etatų planą Bendrojoje įmonėje papildomai dirbo 6 sutartininkai ir 2 deleguotieji nacionaliniai ekspertai;

21. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė pradėjo įdarbinimo procedūrą šešiems etatams užimti; be to, pažymi, kad, be statutinių pareigybių, Bendroji įmonė, teikdama papildomą paramą veiklai, pasitelkia išorės paslaugų teikėjus, penkis laikinuosius darbuotojus ir vieną stažuotoją;

22. pažymi, kad 2019 m. valdyba patvirtino naują organizacinę struktūrą, pagal kurią teisės ir ryšių padaliniai tiesiogiai atsiskaito vykdomajam direktoriui; be to, pripažįsta, kad 2019 m. vasario 1 d. eiti pareigas pradėjo naujasis vykdomasis direktorius; taip pat pažymi, kad 2019 m. pradžioje Bendroji įmonė pradėjo naudoti Komisijos žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą „Sysper2“;

23. pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė visiškai įgyvendino plataus masto ryšių srities preliminariąją sutartį, susijusią su keturiomis skirtingomis ryšių sistemos dalimis, veikiančiomis 2018–2021 m., ir pasirašė sutartis dėl svarbių IRT projektų, taip pat preliminariąsias sutartis dėl įvairių IRT paslaugų;

Vidaus kontrolė

24. atsižvelgdamas į Audito Rūmų ataskaitą, atkreipia dėmesį į tai, kad Bendroji įmonė įdiegė patikimas *ex ante* kontrolės procedūras, pagrįstas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūromis, ir kad ji privalo įgyvendinti naują Komisijos vidaus kontrolės sistemą (VKS), pagrįstą 17 vidaus kontrolės principų; pažymi, kad 2019 m. pabaigoje Bendroji įmonė jau turėjo parengtus pagrindinius kontrolės rodiklius pagal visus kontrolės principus, kad galėtų įvertinti savo kontrolės veiklos veiksmingumą ir nustatyti kontrolės trūkumus;

25. pažymi, kad 2019 m. lapkričio mėn. Bendroji įmonė, atsižvelgdama į Komisijos rekomendacijas, pradėjo rašytinę procedūrą dėl peržiūrėtų finansinių taisyklių patvirtinimo ir kad 2020 m. sausio mėn. jas patvirtino;

26. remdamasis Audito Rūmų ataskaita pažymi, kad Komisijos Bendra audito tarnyba yra atsakinga už *ex post* auditų atlikimą ir kad, remdamasi 2019 m. pabaigoje turėtais *ex post* audito rezultatais, Bendroji įmonė pranešė apie programos „Horizontas 2020“ projektų reprezentatyvų klaidų lygį (1,30 proc.) ir likutinį klaidų lygį (0,92 proc.) (patvirtinimai ir galutiniai mokėjimai); be to, atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymą dėl programos „Horizontas 2020“ reglamento, kuriame galutinis mokslinių tyrimų išlaidų pagal programą „Horizontas 2020“ tikslas – pasiekti, kad atsižvelgus į visų auditų finansinį poveikį, taisymo ir sumų susigrąžinimo priemones programų įgyvendinimo pabaigoje likutinis klaidų lygis būtų kuo artimesnis 2 proc.;

27. pažymi, kad 2019 m. Audito Rūmai atliko atsitiktinės atrankos būdu atrinktų programos „Horizontas 2020“ mokėjimų, atliktų galutinių naudos gavėjų lygmeniu, auditą, kaip veiklos mokėjimų kontrolės dalį, kad patvirtintų *ex post* audito klaidų lygius, ir pažymi, kad išsamūs auditai atskleidė sisteminių klaidų, susijusių su deklaruotomis personalo išlaidomis, kai pagrindiniai klaidų šaltiniai buvo susiję su individualių darbo valandų naudojimu ir vieneto įkainių naudojimu, įskaitant vienetų sąmatas, kurios gerokai nukrypo nuo faktinių vieneto įkainių; be to, pažymi, kad iš tokių rezultatų matoma, Bendrosios įmonės klaidų rizika padidėjo dėl didelio privačių narių ir susijusių dalyvių, įgyvendinančių Bendrosios įmonės projektus pagal programą „Horizontas 2020“, skaičiaus; ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją šiuo klausimu;

28. pažymi, kad Bendrajai įmonei taikoma Komisijos koordinuojama bendra programos „Horizontas 2020“ kovos su sukčiavimu strategija; be to, pažymi, kad 2019 m. Bendroji įmonė ėmėsi tolesnių veiksmų dėl dviejų įtariamo sukčiavimo atvejų, apie kuriuos 2018 m. pranešta Europos kovos su sukčiavimu tarnybai ir dėl kurių Europos kovos su sukčiavimu tarnyba pradėjo tyrimus, kurie vis dar vykdomi; be to, pažymi, kad galimo naudos gavėjo sukčiavimo atvejis, galbūt daręs poveikį pagal Septintąją bendrąją programą Bendrajai įmonei suteiktoms dotacijoms, buvo baigtas nepranešus apie finansinį poveikį ir nuostolius; pripažįsta, kad 2019 m. Europos kovos su sukčiavimu tarnybai nebuvo pranešta apie jokius naujus atvejus ir kad Bendroji įmonė pradėjo rengti kovos su sukčiavimu strategiją, susijusią su vidaus procesais ir konkrečiu biudžetu, kurie neįtraukti į bendrą kovos su sukčiavimu strategiją; ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją šiuo klausimu;

Vidaus auditas

29. pažymi, kad 2019 m. gegužės mėn. Bendroji įmonė gavo naują Vidaus audito tarnybos 2019–2021 m. strateginį audito planą, kuriame atrinkti trys galimi didelės rizikos audito subjektai, daugiausia dėmesio skiriant veiklos procesams (dotacijų valdymui), naujų vidaus kontrolės principų įgyvendinimui ir naujoms duomenų apsaugos taisyklėms; be to, pažymi, kad 2019 m. lapkričio mėn. pradėtas pirmasis naujojo planavimo, susijusio su susitarimų dėl dotacijų įgyvendinimu, auditas; taip pat pažymi, kad Bendroji įmonė dar yra neįgyvendinusi kelių rekomendacijų, pateiktų atlikus ankstesnį auditą, iš kurių dvi laikomos labai svarbiomis; ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie visus pokyčius šioje srityje;

30. pažymi, kad Vidaus audito pareigūnas patvirtino valdybai savo organizacinį nepriklausomumą pagal Tarpinstitucinio susitarimo standartus, nors ir pabrėžė, kad patikinimo auditai gali būti nepakankamai objektyvūs.